

819.3
Trio

TRÓJUMANNA SAGA

HIN FORNA

PRENTUÐ EFTIR
ÚTGÁFU JÓNS SIGURÐSSONAR FORSETA
Í DÖNSKUM ANNÁLUM
1848

REYKJAVÍK
PRENTSMÍÐJA D. ÖSTLUNDS
1913

Hér hefr Trójumanna sögu.

1. Á dögum Jósue, er höfðingi var á Jórsalalandi yfir Gyðinga lýð, eftir Móises, eftir tilskipan sjálfs guðs, var sá maðr uppi fæddr í ey þeirri í Jórsala hafi er Krít heitir, er Satúrnus var kallaðr en vér köllum Frey; hann var ekki ríkr maðr hinn fyrri lut æfi sinnar, en þó var hann vitr maðr ok ráðugr; bróðir hans Títan; hann átti marga sunu. Satúrnus sá, hversu mikit skilði sæmðina þeirra manna, er fé höfðu, ok hinna, er ekki eða lítit áttu; hann leitar nú með vizku feárins, hyggr at háttum manna ok undirstendr þat, at engi maðr í því landi kunni at blása gullmálm; ok af því at hann vissi, at með Gyðingum voru þeir menn, er þessháttar íþrótt kunnu, ok hversdagslega smíðuðu gull til tjaldbúðar drottins; þá ferr hann leynilega til þeirra ok nemr af þeim þá íþrótt, ok síðan ferr hann heim ok verðr skjótt stórauðigr; verðr hann

nú af þessu ágætr ok fær virðing mikla. Hann lætr nú borgir gera á landinu og fær nú dýrlegt kvánfáng, ok því trúðu heiðnir menn, at hann ætti engan föðr, því at hann var langt um (fram) alla sína ættmenn at virðingu. Hann átti iij sunu: Júpíter ok Neptúnum ok Plútu. Júpíter unni hann mest þeirra. Satúrnus var nú vorðinn svá auðigr, ok svá vóx sæmð hans mikit, at þeir tóku hann til konungs, var hann vinsæll ok örr. Hann lét gullpenning ganga um eyrna, ok er svá skjótt vóx sæmð hans, þá kölluðu heiðnir menn það gullheim er hann réð fyrri; C borga var í ríki hans í eyrni, ok hafði hann ok hans menn allar gera látit; þeir kölluðu hann upphaf ok guð þess lands; þat lof féllst honum í eyru ok trúði hann því er þeir sögðu, ok hugðist hann nú vera mátkari öllum konungum, ok svá kom, að hann hugðist ráða mundi öllum heimi; heyrtr hafði hann ok getit helvítis, og eignaði hann sér þat, ok svá himin; mikið unni hann sunum sínum, ok er hann var orðinn svá frægr, þá beiddust synir hans ríkis af honum, ok svá gerir hann, at hann gefr Júpíter himin ok mælti: svá sem sumir kalla himna þrenning, þá gef ek þér nú með ríkinu, at þú skalt ráða fyrri eldingum ok senda til úvina þinna, ok lát fara iij saman jamnan, svá at þat megi allir sjá merkíng

þrenningar ríkis þíns. Neptúnum set ek guð yfir þessum heimi at ráða, ok þar með veldisgjöf krók þríangaðan, skaltu þar með alla hluti til þín draga, til marks þrenningar þinnar. Plútu skal vera höfðingi yfir helvíti, ok fyrir sakir þess ríkis gef ek þér varðhund, er Cerberus heitir, ok á iij höfuð til þrenningarmarks. Þessu trúðu heiðnir menn, at svá væru sköpuð veröldin, ok þeir mundu ráða þessum heimum. Júpíter þótti fólkit ofsast, ok ríki föðr síns of mikit, ok öfundaði hann þat, ok berr fé undir höfðingja, at þeir réði konung af ríkinu; þeir þiggja féit ok veita atgöngu með Júpíter, ok gerir hann ij kosti föðr sínum, hvárt hann vill gefa upp ríkit eða berjast. Júpíter hefir áður mikit undir sig lagt af ríkinu. Satúrnus segir of sjálfráða sunu sína verit hafa, ok of mikið lén þeim gefit, stökr hann undan hingat í Ítalíam. Hann kendi mönnum fyrst akrverk. Júpíter tók þá alt ríkit, hann gerðist hermaðr mikill. Hann tekr af gullpenning, lætr ganga sylfrpenning. Hann fékk konu þeirrar er Júnú hét, ok er hann nú konúngr yfir öllu ríkinu. Þat öfunduðu synir Títans, er eigi þóttust til minna komnir. Þeir fá sér mikinn afla ok herja á ríkit og gera mörg illvirki. Konúngr samnar her á móti ok fundust þeir undir ey einni. Júpíter bað sína menn handtaka þá,

en drepa eigi, ok síðan berjast þeir ok lýkr svá at synir Títans flýðu, en litlu síðar komu þeir aftr með miklum styrk ok herja ok brenna. Þeir fá svá mikinn styrk, at þeir gera sjer eina sterka borg ok herja þaðan, ok er Júpíter fregn þetta, ferr hann á hendur þeim. Ok einn dag er synir Títans váru riðnir með her sinn út af borginni, þá sjá þeir hvar ferr herr Júpíters, þeir snúa þegar til borgarinnar ok verja hana, en Júpíter sækir at, ok ljettir eigi fyrr en þeir gefa sik upp. Hann lætr þá handtaka ok setja í fjallit Etnum, ok ljet þá þar svelta til heljar. Hér eftir verðr allt fólk hrætt vit hann, ok því trúðu heiðnir menn, at hann sendi þá til helvítis, því at jarðeldr er í fjalli því. Hann lætr gera sér skip mikit og skera griðungshöfuð á framstafni, þat hafði hann í allar herfarar. Því trúðu heiðnir menn, at hann færi í griðungslíki yfir stór höf, enda hafði hann ok fjölkýngi til at hann mátti griðungr sýnast. hann átti sun er Merkúrius hét, hans móðir hét Maja, hún var frilla hans. Merkúrius var mikill ípróttamaðr ok vitr.

2. Maðr hét Ínakus, hann var maðr ríkr í Girklandi hann átti dóttir vena er Íó hét. Hún var kvenna fríðust. Júpíter vill sjá þessa konu ok ferr heiman, ok er Ínakus spyr til ferða Júpíters, gengr hann móti honum með

blíðskap. Ínakus sendir menn eftir fólk, ok um morgininn eftir sér Júpíter Íó, ok sér at hún er allra kvenna venst. Þá mælti Júpíter hinn ríki: Ínakus! segir hann, oft hafa miklar sögur gengit frá dóttur þinni, ok eigi er þar ofmikit frá sagt, og spurt muntu hafa frá mínu ríki ok mætti, ok vil ek at þú giftir mér dóttur þína, báðum okkr til sæmðar. Hann svarar: spurt höfu vér til ríkis yðar, ok þat, at ér eiguð konu, ok verðr ekki mín dóttir yður. Júpíter segir: kemr þér eigi þat í hug, at ek mun hafa vald til at fá hana móti vilja þínum. Hann svarar: þat er nú sem verðr, ok nú er öll borgin full með her, ok er nú eigi kostur at hafa hana brott. Ferr hann vit svá búit heim, en litlu síðarr ferr Júpíter einsaman við lítið skip ok kemr í ríki Ínakus. Hann ferr með stafkörllum ok finnr þræla nokkura í skógi, ok spyr þá tíðinda ok hvárt konúng sé í landi, eða hvat þar er frægst. Þeir segja konúng sitja í góðum friði, en ekki er hér tíðara at tala en um Krítar-Þór, hversu sneypulega hann fór. Hann segir: ek hefi nokkut silfr, ok vil ek gefa yðr ef þér komit henni í skóginn, en þeir voru heimskir ok tóku við silfrinu, ok komu henni í skóginn, en Júpíter greip hana, ok hafði hana brott með sér; við þetta verðr varr Ínakus, ok þikkir eigi

auðvelt eftir at sækja. En er þau koma heim í Krít, er Íó vanheil, en Júnú konu Júpíters líkar þetta illa, ok bregðr Íó í kvígulíki ok mælti svá fyri, at hún skyldi eigi léttari verða fyrr en hún kvemi þar er á félli í vij kvíslum til sjófar. Júnú sendir til fluguna Ónestíó at bíta hana, en Argus þræll gætti hennar, er hafði C. augna. LX í nakka, ok vöktu þau um netur. Hún mátti aldri léttari verða, fyrr en Þórr sendi til Merkúrium harpslaga sinn at svæfa hann. Hann svæfði þrælinn ok drap hann síðan. Svá er sagt, at Sif, kona Þórs, er Íó skyldi léttari verða, at hon hélt höndum fram um kné sér, ok spenti þar um ok kvað galdra, ok þá var allt senn, at drepinn var þrælinn ok henni spratt höndin af knénu, ok þá varð hún léttari at Erkúles, ok er hann lá í vöggu, þá vöktti Sif upp höggorma at sveininum, en hann rétti á móti hendr, ok kreisti höggormana til bana, ok er hann vex upp gerist hann allra kappa mestr.

3. Líkaon hét maðr illr ok auðigr í Krít, margir kölluðu hann mannætu ok tröll. Júpíter sækir hann heim, ok leynist, ok vill vita, hvárt hann er sönnu sagðr, og hit fyrsta kveld sér hann at þar var manna slátr í katli, ok nú grunar bóndann, hver gestrinn man vera ok vill nú svíkja hann; ok er Júpíter

finnr þat, leitar hann brott, ok litlu síðarr sendir Júpíter menn til hans ok drepr hann, en tekr upp féit. Því trúðu heiðnir menn, at hann yrði gi. ¹⁾

4. Konúngr hét Agenor á Girklandi, ríkr ok fjölmennr, hann átti ij börn. Kaðmus hét sun hans, en Evrópa dóttir, allra kvenna fríðust, Kaðmus (bróðir) hennar (var) spekingr mikill, hann fann stafróf Girkja; hon var vitr ok kunni margar listir. Konúngr unni henni mikit. Hann spyr hversu Ínakus hafði farit, ok örveittr sér ekki slíks, hann setti sun sinn at varðveita (konona). Júpíter spyr þetta, ok ferr yfir hafit út í einn leynivág, en þat sögðu Krítarmenn, at hann svæmi um hafit, er hann fór opt svá skjótt. Hann kemr þaðan skamt í frá sem konungsdóttir var, ok einn morgin er konungsdóttir gekk or borginni, ok sá á sjófarströnd, hvar lá griðúngr einn, ok svá fagr, at hvert hár þótti henni ór gulli, hon gengr ok klappar um granar hans og kyssir hann, ok þikkir hann fagr, en fylgiskonr hennar ræða um at þetta er mikil gersemi. Nú sprettr griðúngr upp, ok þrífir hana ok hefir til skips, ok ferr heim í ríki sitt. Konúngin-

¹⁾ Handritið ólæsilegt; á líklega að vera, að hann hefði orðið að vargi.

um, fōðr hennar líkar þetta illa, ok segir syni sínum, at hann man ekki ríki eignast, nema hann nái aftr dóttir hans, eða ella komi hann aldrei aftr; hann ferr brott með liði ok kemr á Krít, ok ferr á fund Júpíter. Þeir finnast ok sættast, at því at Júpíter gekk að eiga systur hans, ok kvezt mundu gefa honum þriðjung heims ok koma í honum í ríki sitt. Son þeirra Júpíter ok Evrópa var Appolló sólar guð, hann var mjök fjölkunnigr ok gerði mörg skrípi ok undr. Þórr fregn þat, ok vill eigi at aðrir dirfist at því, hann sendir menn til hans, ok gerir at honum eldíngr, ok verðr þat hans bani.

5. Salómon hét sá konúngr, er jafnaðist við Júpíter. Hann hafði látit gera mikla höll ok dýrlega, ok mikla brú til, með miklum vélum ok ör stórir ríngar. Hann var því vanr ef úvinir hans kvæmu, at gera eldíngr at þeim, Júpíter sækir þangat, ok vill eigi þetta sitja, ok ferr at Salómon konúngi með her, ok fleygir til hans eldíngrum iij at sögu heiðinna manna, og þar af þá dó hann ok mikill luti fólks hans, ok sýndist Þórr honum þat maklig skript.

Frá Edelon.

6. Maðr hét Edelon ok dóttir hans Alkonía. Júpíter spyr þetta, ok vill ná henni

ok leitar sér ráðs. Hann kemr á laun, ok er hon sat í skemmu sinni verða þau undr, at rignir gulldropum á kné henni; hon gengr út ok sér mikla skúr, hvar ofan rigndi, og gengr þar eftir, ok í þessu grípr Júpíter hana ok leiðir til skips, en faðir hennar biðr eigi leita hennar, ok þikkist vita hvern hana man hafa brott numit, ok er Júpíter kemr til skipa með hana, lætr hann verða saman ij nætr ok engan dag í millim.

7. Peleus hét konúngr í Pelapónense í Girklandi, ágætr ok ríkr, bróðir hans hét Eson, ok bar ekki tignarnafn; sun hans hét Jason, hann var mikill maðr ok sterkr, vopndjarfr ok vígkænn; hann var svá vinsæll, at honum vildu nálega allir þjóna í ríkinu. Hann var miklu örvari af fé en nokkurr í þann tíma, þat óttaðist Peleus konúngr at skjótt mundi Jason hafa undan honum ríkit, ok gerði þat ráð, at senda hann í nokkura ferð, er engi hafði aftr komit, sá er farit hafði. Hann sendir síðan orð Jason, at hann komi á hans fund, ok er honum komu bréf konúngs, fór hann þegar á fund hans. Konúngr fagnaði honum, ok er hann hafði þar verit um hríð, þá gengu þeir frændr á málstofu; þá mælti konúngr: ólíkr ertu orðinn, frændi, flestum mönnum öðrum í heimi þessum, þeim er vér heyrum sögur af,

ok þyrfti nú at þú létir skamt þrekvirkja millim, meðan þú ert í þvílíkum blóma aldurs ok virðingar, ok mætti þaðan af vaxa þín tign ok vart ríki, en sú þíkkir nú framaferð mest at fara í Asíam, í þann stað sem Kolkos heitir, at sækja þangat reifi þat er gullspuni einn er, ok hefr þeim þó ekki vel farist, er eftir hafa sótt, venti ek at þeir munu úráðlega hafa at farit. Jason gerði sig fúsan þessar farar, því at honum féll vel í eyru lofsorð konúngs, heitr konúngr honum stórsæmdum, ef hann kemr aftr, þíkkir Jason ok fýsilegt, at koma í hina ágætustu staði veraldarinnar, ok játtar ferðinni. Konúngr sendir eftir smið þeim, er Argus hét, er hagrastr var í ríkinu, ok víða er í bókum getið, at hann skyldi skip gera ok vanda sem mest, ok er þat veglega skip var framsett, var þat kallað Argo. Þessir menn réðust til ferðar með Jason; hinn mikli Erkúles, sun Þórs, Kastor ok Pollox af Sparta, bræðr Eline er venst var allra kvenna í Girklandi, hana átti Menelaus, ok Klítemestre, er átti Agamemnon; með honum fór ok Nestor hinn spaki or Píló, ok Telamón af Salómína ok Peleus af Figía. Eigi voru fleiri menn nefndir. Ok er þeir voru búnir, létu þeir í haf, ok komu síðan vit þat land er Frígía heitir. Fyrir því ríki réð þá Lamedon, hans

sun var Príamus en dóttir Hesíóna. Kona Príamí hét Hekúba, þeirra synir voru þeir, hinn ágæti Ektor ok hinn fagri Alexandr, er Paris hét öðru nafni, Deiphepus. Heleneus ok Tróilus; dætr þeirra þær Kasandra ok Pólixena ok Tróan; átti Príamus ok laungetna sunu. Príamus réð þá fyri Tyrklandi einu, meðan Lamedon lifði. Hekúpu dreymdi, þá er hon var úraust, at einn logbrandr liði fram af munni hennar, þar fyrir þótti henni öll Trójuborg brenna; ok var rædd mjök ok sagði Príamó drauminn, en spekingar réðu svá, at hon mundi fæða einn sun, þann er fyri hans sakir mundi niðr vera brotin öll Trójuborg. Ok er Príamus konúngr heyrir þessa luti, biðr hann sveininn útbera. Ok er hann var fæddr var hann kallaðr Alexandr; ok er móðirin sá; hversu fagrt þat barn var, vildi hon eigi láta útbera, ok fékk hann á fóstrs á laun, ok var hann þá kallaðr Paris, en er hann vóx upp, elskaði hann mjök Freyju, en síðan er hann vissi um ætt sína ok hann gerði brullaup sitt til Thetidem, þá bauð hann þangat öllum guðum. Hon tók upp eitt gullepli, á því var þat ritað, at sú skyldi eignast er fegri væri ok var því kastat millim þeirra Freyju ok Sif ok Gefjon; þær ganga fyri Júpíter at hann dæmi um, hver þeirra fríðust er, en hann vildi eigi

dæma, því at hann ugði reiði þeirrar, er hann dæmði eigi vensta; hann bað að þær færu í skóginn ídem til hirðis þess, er Alexandr hét, ok á nokkorum degi, er hann gættí feárins, kom til hans griðúngr einn mikill er hann hafði eigi fyrr sét, ok barðist við einn af hans griðúngum, ok varð sá sigraðr er Alexandr átti. Þá setti Þórr kórónu af dýrlegum blómum yfir höfuð hans, ok annan dag kom griðúngr, ok fór sem hinn fyrri dag; ok hinn þriðja dag kom hinn sami griðúngr, ok mátti sá minna fyrst er Alexandr átti, ok þá batt hann brodd einn mikinn í enni honum, ok mátti þá sá ekki við, er til var kominn ok undi þá Alexandr vel vit, ok því setti hann kórónuna á höfuð honum, ok tignaði hann þá svo fyrir sigr sinn.

8. Þessi atburðr var sagðr Príamó, ok hér eftir gekk hann við frændsemi Alexandrs, ok er hann var í ætt kominn, tók hann virðing sem aðrir bræðr hans, hann var allra manna kurteisast. Ok einn dag, er hann fór á Ídusskóg þar sem hann hafði hjörð haldit, sýndist honum í svefni, sem Satúrnus leiddi at honkonr iij konr, Sif ok Freyju ok Frigg, ok bað hann segja, hver þeirra venust veri. Honum þótti Freyja lúta að sér, ok bað hann þat segja at hon væri venst, en hon kvazt mundu

launa honum, at vera þess ráðandi at fá honum þá konu af Girklandi er venst væri; þá gekk at honum Sif ok bað at hann skyldi hana vensta dæma, en hon kvezt mundu gefa honum mikit veraldarríki ok tign, ok er hann dæmir eigi, þá gengr Frigg at honum ok býðr honum mikla speki ok sigr í orustum (hon var orustu guð), ef hann segði hana fegrsta, ok dæmir hann eigi; nú kemr Freyja at honum ok mælti: minnstu nú, hverju þú hefir mér heitit: hon beraði líkam sinn; þá dæmir hann hana fegrsta; því var Sif síðan í fjandskap við Trójumenn.

9. En þeir Erkúles ok Jason voru þar við land komnir, þá sendi Lamedon konúngr menn til þeirra, ok bað þá brottu verða, ella mundi hann þá með her færa brott, ok er þeim komu þessi boð, sé þeir eigi annan kost líkara en fara brott, létu þeir ok eigi sinni ferð fyrr en þeir komu í Kolkos, þar réð þá fyrri konúngr sá er Medíus hét, en Medía hét dóttir hans. Hún var kvenna venst ok vitrust, ok Medíus konúngr býðr nú þeim Jason til veizlu, ok eru þeir í Kolkos um rið. Nú berr Jason upp eyrindi sín fyrir konúngi ok segir at hann er sendr eftir reyfinu, því er uppi hángir í Týs hofi, ok margir hafa eftir farit. Konúngr mælti: þú ert dýrlegr maðr ok

skalt vel með oss kominn, en ek vel segja þér hvat á liggr, ef þetta reyfi er brott haft, at lokit er þess konungsríki er hér ræðr fyri; ok vita skulu þér þrautir, er til eru, áðr en nást mun. Argus heitir þræll, er vakir yfir hofinu, hann hefr Caugna, ok sefr þá sumum er hann vakir sumum, ok skal hann svæfa ok drepa síðan. Dreki er sá í hofinu, er þú munt heyrt hafa getit, og allra er dreka grimmastr. Hann hefr mörg augu ok mikit eitr. Hann skal ok drepa. Yxn eru þar ij or eyri blásnir, ok svá grimmir ok ógurlegir, at eldr flýgr af nösum þeirra ok munni, ok eftir þat skaltu niðr brjóta hofit ok erja þar yfir með exnunum, ok taka síðan jaxlana or drekanum ok sá þar í eftir, síðan munu þar menn upp renna, iij sinnum xij ok vilja allir drekans hefna, þeir eru svá stórir ok sterkir sem risar, ok vit þá verðr at berjast, ok sá er þessu kemr á leið mun aldrei týna lofi sínu meðan veröldin stendr.

10. Nú er Jason heyrir þetta, fær honum mikillar áhyggju, hversu hann skal fram koma þessi þraut, ok nú leiðir konungr hann at sjá allar þrautirnar, ok þikkir honum því meira um vert, er hann veit gerr; ok er Jason stórlega úglaðr. Medía konungs-dóttir sér þetta, at Jason er úkátr; henni lízt vel á hann, ok þikkir mikil skaði, ef svá dýrlegr maðr fyri-

farist; hon kunni mikit af fjölkýngi föður síns; þá mælti hon til systur sinnar: mjök harma ek þat, mín kæra systir! ef þessi hinn dýrlegi maðr skal týnast, ok eigi má ek þat vita, ef ek má honum bót ráða. Far þú nú ok seg honum at ek vil finna hann, ok heldr vil ek allar þrautir á mik leggja, en þessi dreki fyrirfari honum. Nú ferr mærin til hallar, þar er Jason svaf, ok mælti: herra, sofi þér? hann mælti: hver ertu júngrú? hon svarar: ek em systirhinnar ríku Medee, konungsdóttur ok hon sendi mik til yðar, hon harmar með þér þína hugsótt, ok rís upp ok gakk með mér. Hon ferr til skógar fyri honum skamt frá borginni, ok þar var fyri hin ágæta Medee, ok er hon sér Jasonem stendr hon upp ok kvaddi hann. Hann fagnar henni vel, þau talast við marga luti, ok finnr Jason skjótt hversu vitr hon er, ok rennr honum skjótt hugr til hennar, ok veitir nú hvárt öðru fægileg faðmlög ok blíðu kossa, ok eigi gánga þau þaðan brott fyrr en Jason hefr framit vilja sinn vit hana allan. Þá segir Medía, at hann skal vera kátr ok ótta- laus, ok heitir honum því, at hann skal fram koma sínu eyrindi. Nú gengr Jason heim glaðr, ok er sá tími kemr, er fram skal koma þetta þrekvirki, ok á einni nótt koma sendi- menn konungsdóttur til Jasons, ok nú gánga

þau brott ij ok til hofsins, ok þá svæfir hon drekann ok þrælinn, en Jason reiðir upp sverðit ok drepr þrælinn, þar eftir leggr hann til drekans undir bæxlit, sem hon kendi honum, ok þá vaknaði við sá hinn grimmi dreki, ok blés ógurlegu eitri, en með fulltíngi konungsdóttur skaðaði þat hann ekki, nú blístrar konungsdóttir at óxnunum, ok gengr at þeim ok leggr ok á, ok knýtir við vagn, ok ekr út yfir hofit, öllum feárlut ok svá þessu hinu ágæta reyfi, er alt var sem gull. Nú kveykir hún galdra svá at hon fellir ofan hofit, ok taka þau tenn drekans, en knytja saman yxnina ok erja yfir hofit, ok sá í jörðina eftir, ok þar renna upp margir menn ok sterklegir með vápnum, ok þá bíðr Jasoni mikinn ótta. Þá mælti konungsdóttir: hræzt eigi, herra, sjálfir skulu þeir sæfast, ok með hennar kunnáttu berjast þeir sjálfir ok drepast niðr, þá ferr Jason heim með þessum sigri, ok vegr upp menn sína ok segir þeim þessi tíðindi, en Médía fór til hallar föður síns, ok hefir með sér allt sitt gull ok hin ágætustu klæði sín, ok ferr nú til skips Jasons. Jason ok hans menn laupa nú um borgina með ópi ok eggjan, ok drepa allt þat sem fyri varð, ok svá lyka þeir við, at þar fellr Medíus konúgr ok mestr luti hers hans, ok ok dvelst Jason þar um vetrinn, en konungs-

dóttir var með barni, ok fæddi hon ij sunu. Ok er vár kom, fór Jason heim til Girklands með mikilli sæmð. Ok eitt kveld komu þeir við ey eina, ok lágu þar um nóttina. Þeir Jason sváfu í landtjaldi, ok Médie konungsdóttir; hon vaknaði eigi fyrr, en þeir voru allir brottu. Hon gengr á eyrna ok sér at þeir sigla þá öllum skipum undan eyinni. Hon kallar þá með miklum gráti ok mælti: veit ek at Jason man eigi þessu ráðit hafa, sá er mesta frægð vann í Kolkos. Hon talði upp margan sinn harm, en Jason vildi eigi at síðr brott sigla, því at hann átti aðra konu heima, ok vel ættaða, kemr hann nú heim í land, ok var hverr maðr honum feginn nema Peleus konúgr; varð Jason af þessari ferð mjök frægr, var hann til konungs tekinn eftir Peleus.

II. En er Erkúles var aftr kominn, þá unði hann stórilla við sína för ok úvirðing þá, er Lamedon konúgr hafði honum veitt. Hann fór heiman til þeirrar eyjar er Spartam heitir, at finna Kastorem ok Pollúcem. Þá hafði Lamedon konúgr landflæmða. Þaðan fara þeir allir saman til Salómínam, at finna Thelamon, ok fara þeir þaðan allir til Picíam at finna Peleum, ok fór hann með þeim í Pílum, þar er Nestor hinn spaki réð fyri, ok fór hann

með þeim ok hafði V skip stór, ok valdi þar til hina beztu menn. Sigldu þeir þaðan í haf ok komu við Frigíaland um nótt, ok er þeir urðu landfastir, fór Erkúles frá skipum, ok með honum Peleus ok Thelamon ok helmíngur liðs þeirra. Lamedon konúgr var í borg þeirri er Ilíum hét, síðar Trója, hon var þá hvárki sterk at veggjum né mannfjölda. Hann reið út af borginni ok til skipanna, ok tókst þar bardagi, ok eigi lángr áðr honum kom hersaga or borginni; vendi konúgr þá aftr ok vill veita þeim. Snéri Erkúles þá í móti honum ok varð þar harðr bardagi, ok lauk svá at Erkúles drap Lamedon konúng ok mestan luta liðs hans. Þeir tóku þar Hesíónem, dóttir Lamedons konúgs, ok allt þat er fémætt var, fara þeir síðan með sigri aftr til Girklands, ok undu þá vel við sína ferð. Thelamon fékk Hesíónem, ok fóru þau heim í Salómína. Þar féllu frillusynir Lamedons, er svá hétu: Hipsifilus ok Voltúntes ok Amphíter.

Frá Erkúles.

12. Eftir þessa atburði fór Erkúles or landi at leita sér frægðar. Hann drap með höndum sér einn mikinn leo. Herkúlesteus heyrði mikla frægð fara af Erkúles, ok girntist at sjá hann, ok er þeir fundust, drap Erkúles

hann. Hjá einni keldu var einn ormr með mörgum höfðum, ok er eitt var af honum höggvit, þá komu ij í staðinn. Þann drap Erkúles. Hann tók gulleplin, hann fór ok í Spanía, ok drap hinn ógrlega Gereons, ok var þat verk allfrægt. Þaðan fór hann í vestrálfu heimsins, ok er svá sagt at hann kæmi til heimsenda, ok gerði þar mikla stólpa til marks víðförlu sinnar. Síðan siglði hann aftr um Norvasund ok í Ítalía. Kakus sun Evander, hét mikill kappi, er Erkúles drap. Þaðan fer hann út á Indíaland, ok drepr þar þau dýr er Centauros heita, en tamði sum. Hann drap ok þar þá fugla er ágætastir hafa verit, er Arpíne hétu. Eftir þat ferr hann utan, ok svá sögðu heidnir menn, at hann brygðist í villigaltar líki, ok þorðu engir honum áverka at veita. Því trúðu þeir ok, at hann bæri himin, ok því kölluðu þeir hann þángat numinn, ok því kölluðu þeir Erkúles stjörnu; hon stendr á millim ij vagna.

13. Erkúles hafði átt þá konu, er Deianíra hét, systr Melíagrí. Hann hafði hana látit eina, en tekit sér eina bónda dóttur til konu. Deianíra sendir Erkúles eitt bréf með þessum orðum: Margt kemr nú við, Erkúles, um ráð þitt, þat er fyrir skömmu mundi eigi líklegt þikkja. Þú hefr nú fengit eina bóndadóttur,

þá er ekki kann at gera, utan rífa ull í sundr, ok svá segist at þú greiðir stundum með henni, en ef þú greiðir eigi vel fyrir henni, þá lystr hón þik með snælduhala sínum; ok eigi er þessi hinn sami Erkúles ok sá er drekann drap í garði Atlanus rísa, ok tók þaðan gullepli ij. Mér er ok sagt, at þú drekkir vín um netr ok daga, ok etir hæns ok páfugla, ok eigi hefðir þú yfirkomist Erides hinn frækna, ef þú hefðir þá svá gert ok eigi mundi Orpeus trúa at þú mundir slíkr verða, þá er þú vart í niðrgang með honum, ok þú tókt Cerberum, ok drótt hann allt upp í ljós veraldar, ok lagðir á hann iij fjötra. Eigi vartu þá í balldikinn ok eigi battu þá gull á háls þér. En eigi þarf ek um þik at annast; mín forlög munu mik taka, sem frændr mína. Faðir minn lagði sik sverði, bræðr mínir vágust; systr mínar druknuðu, nú sendi ek þér einn kyrtil, roðinn með mínu blóði; ok eigi vartu þá í blautum purpura, er þú drapt Gorgonium, skrimsl þat er framan var leó, en í miðju geit, en flugdreki aftr, ok þess minnir mik, at þú værir heldr í vargstakki, þá er þú drapt Gereónem konúng í Spanía, ok rétt einn öllum Spán; — nú send hín gat sun okkarn, at hann veiti mér nábjargir, en ek sendi þér í móti þetta klæði blóðugt. Hon

brá þá sverði ok lagði gegnum sik, ok lét hon þar líf sitt.

Er Trója var eflð annan tíma.

14. Nú er þar til að taka, at þá er Lamedon konúngur var drepinn ok synir hans, ok dóttir hans hertekin, en brotin borgin ok rænt fénu, var Príamus ekki ner. Ok er hann frá þessi tíðindi, brá honum við mjök. Hann fór þá til Íliam með allt sitt góz. Hann lét þegar til borgar efna, miklu sterkari en fyrr hafði hon verit, en eigi varð hon fyrr allger, svá sem þeir vildu, fyrr en Neptúnus ok Apolló sólarguð gerðu hana; þángat vóru veitt stór vötn með miklum broðum; þar vóru þá gervir kastalar stórir ok turnar; eigi vóru ok borgarliðin aftr læst auðveldari at sækja, en veggirnir liðlausir. Kastali var yfir hverju borgarliði. Hann lét gera hof mikit í borginni ok helga Þór, ok er þetta var allt gert, þá sendi hann Antenor til Girklands eftir Hesíonem systur sinni. Hann fór, þegar honum gaf byr, ok fann Peleí, ok sagðist vera sendr af Príamus konúngi, at leita um sættir við þá Gírki, ok tjáði hversu stórt honum var at bæta, er þeir höfðu drepit föður hans ok bræðr, en brotit borg hans ok rænt fénu ok drepit fjölda fólks, en tekit systur hans at herfángi, er hann tregar

